

CZEGO I JAK
BĘDZIEMY SIĘ UCZYĆ?

BLANDYNA
ZAJDLER

SCENARIUSZE LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Mój region i jego miejsce na mapie Polski – mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia (2 godz.)

Klasa III, Blok V. Dział XVI

Cel: Wskazanie roli regionu zamieszkania ucznia w Polsce. Uczeń:

- wskazuje obszar swojego regionu na mapie Polski;
- omawia relacje między elementami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka w regionie;
- prezentuje dane statystyczne określając miejsce regionu na mapie Polski pod względem przyrodniczym i gospodarczym;
- analizuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w regionie.

Metody/Techniki/Formy pracy: mapa mentalna, analiza SWOT, praca w grupach, prezentacja.

Środki dydaktyczne: karteczki samoprzylepne, mapa ścienna fizyczna Polski, atlas geograficzny, mapa turystyczna regionu, rzutnik, laptop z dostępem do Internetu, GIS, www.gus.pl.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

Faza wstępna: (20 min.)

- Nauczyciel wprowadza do tematu; informuje, że lekcja jest kontynuacją tematyki o regionie.
- Nauczyciel formułuje polecenie: ***Mój region – co o nim wiesz, z czym ci się najbardziej kojarzy?*** i przykleja swoje skojarzenia wokół hasła głównego na tablicy: ***Mój region i jego cechy.***

Faza realizacji: (60 min.)

- Uczniowie przypinają swoje pomysły.
- Nauczyciel prosi o uporządkowanie informacji na karteczkach wg obszarów: przemysł, usługi, handel, kultura i oświata, środowisko przyrodnicze, ochrona przyrody, turystyka oraz dane statystyczne – tak, aby powstał plakat o charakterze mapy mentalnej, czyli obraz naszego regionu pt. „Nasz region i jego miejsce w Polsce”.
- Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy (np. poprzez odliczenie do czterech albo dowolne dobranie się w 4–5-osobowe grupy, co zależy od liczebności klasy); informuje, że będą w grupach pracować metodą tzw. analizy SWOT, opracowując po prostu inne plakaty (tabele) o regionie, wskazując jego mocne i słabe strony,

szanse i zagrożenia; tytuły plakatów są już przygotowane i grupy gromadzą się przy nich; korzystają z zapisów o regionie na tablicy, ale mają też do dyspozycji dostęp do Internetu, możliwość korzystania z różnych portali, w tym GIS, atlasy, roczniki statystyczne;

- Uczniowie wyszukują dane i uzupełniają schemat SWOT (części składowe).
- Sesja plakatu – prezentowanie przez grupy wyników analizy SWOT na forum klasy.
- Nauczyciel: Stosując metodę rankingu trójkątnego, ustalmy następnie najważniejsze cechy naszego regionu, wyróżniającego w kraju, oczywiście uwzględniając całą wiedzę o regionie i informacje zawarte w prezentacjach (na plakatach analizy SWOT).

Faza podsumowująca: Nauczyciel dokonuje podsumowania tematu lekcji, podkreśla zaangażowanie uczniów w realizację tematu i dokonuje oceny ich pracy wg ustaleń.

Komentarz metodyczny

Zastosowana na lekcji analiza SWOT to metoda/technika służąca do porządkowania i analizy wiedzy; polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S** (Strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- W** (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę;
- O** (Opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- T** (Threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT stwarza doskonałą okazję do kreatywnej współpracy zespołowej, pozwala na indywidualne wykazanie się wiedzą i umiejętnościami uczniom zdolnym i z trudnościami, np. z zakresu posługiwania się TIK, rozwija zdolności komunikacyjne, w tym – negocjowanie, argumentowanie, umiejętności kompromisu, językowe, a przede wszystkim daje wartościowy rezultat analityczny podczas lekcji. W praktyce – metoda ta prowokuje pytania i sprowadza się do próby odpowiedzi na serię pytań: Czy dana mocna strona pozwoli nam wykorzystać określoną szansę? Czy konkretna mocna strona pozwoli zniwelować określone zagrożenie? Czy wskazana słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy? Czy określona słaba strona potęguje ryzyko związane ze wskazanym zagrożeniem?

Lekcja bardzo przyjazna dla wszystkich, w szczególności dla uczniów ze SPE; zdolni mogą się wykazać dodatkową pracą i wiedzą o regionie na podstawie różnych

źródeł, uczniowie z trudnościami też chętnie poszukają informacji w Internecie czy też zgłoszą swój pomysł do plakatu SWOT. Jest to jedna z wielu lekcji o regionie, w którym mieszkają, który poznali poprzez wycieczki i zajęcia terenowe, znają wiele ciekawostek i na pewno zechcą się swoją wiedzą pochwalić.

Kompetencje w zakresie: rozumienia i tworzenia informacji, matematyczne, w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się oraz wielojęzyczności (po angielsku uczeń nazywazapisy analizy SWOT).